Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 162 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, AUGUST 23, 1997 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 23-го СЕРПНЯ 1997 р. Ч. 162 РІК CIV.

Л. Кучма не підписав закон про захист журналістів

Київ (Р. Р.). — У вівторок, 19-го серпня, Пресова служба Президента України повідомила, що Леонід Кучма підписав розпорядження, яким схвалив підготовані Вищою економічною радою, Урядом і Радою регіонів невідкладні заходи, спрямовані на пришвидшення реформ і виведення економіки з кризи.

У документах підтверджено прихильність програмі ринкових перетворень, проголошеним Президентом у жовтні 1994 року. З урахуванням уже зробленого, створено об'єктивні передумови переходу до економічного зростання.

Президент Кучма доручив Кабінетові Міністрів підготовити положення невідкладних заходів взяти за основу при підготові програми дій Уряду.

Водночас Л. Кучма застосував вето до закону України про державну підтримку засобів масової інформації та соціяльний захист журналістів і, додавши свої пропозиції, скерував його на повторний розгляд у Верховній Раді. Президент вважає, що до прийняття закону про політичні партії, який має врегулювати поняття політичної опозиції, ухвалювати закон про опозиційні засоби масової інформації передчасно. Висловив Президент також зауваження щодо механізму надання фінансової допомоги і податкових пільг засобам масової інформації.

Інші зауваження Президента стосуються закону про національну телевізійну і радіокомпанію. Л. Кучма є проти цього закону, посилаючись на те, що в ньому мова йде про управління конкретними об'єктами державної власности, хоча Конституція покладає ці функції на Кабінет Міністрів України.

Між Польщею і Україною можна подорожувати без віз

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Як інформують в польській пресі, від неділі, 17-го серпня, увійшла в життя підписана в червні умова між Польщею і Україною, на підставі якої можна подорожувати між тими двома країнами без візи, маючи відповідні громадянські папери. Умова дозволяє перебувати в сусідній країні не довше як 90 днів, і не на постійне перебування або на працю.

Першого дня, коли умова увійшла в життя, польська гранична сторожа не пропустила до Польщі 229 українських громадян, які не мали вимаганої кількости грошей зі собою. Згідно з рішенням міністерства внутрішніх справ Польщі, щоби туди в'їхати, треба мати зі собою принаймні рівновартість 50 ам. дол. на день, але не менше, як 200 дол. Вимога не торкається дітей нижче семи років життя. Досі не завважено ніяких грошових вимог зі сторони України.

Попередня умова між Польщею і Україною щодо переїзду кордону, яка зобов'язувала від 1979 року, вимагала у кожного, що переходив кордон в одну чи іншу сторону, письмового запрошення або відповідного вияснення щодо цілі подорожі.

В Україні є добрий урожай

Київ (Р. Р.). — Пресова служба Міністерства Агро-Промислового Комплексу України повідомила, що понад 70 відсотків збіжжя в Україні вже зібрано, отже жнива наближаються до завершення. Але вже і сьогодні зерна зібрано на 5 млн. тонн більше, ніж минулого року.

Завершили збір урожаю в Одеській та Херсонській областях. На 80 відсотків зібрано збіжжя у Вінницькій області. Трохи менше в Тернопільській та Хмельницькій областях.

Найвища врожайність була в Одеській області — 33.2 центнера з гектара, Хмельницькій — 32.6 ц/га., Вінницькій і Тернопільській областях — 31 ц/га. В середньому по Україні цього року урожайність на 6 центнерів з гектара вища, ніж у 1996 році.

Тимчасово закривається амбасада Тунісу

Київ. — Амбасада Тунісу в Україні, переживаючи економічні труднощі, змушена на деякий час закритися, повідомила 19-го серпня УНІАР.

Амбасадор Тунісу Мохаммед Хішемом Елаті, зустрівшись з цієї нагоди з головою парляменту Олександром Морозом, висловив жаль з приводу закриття представництва, зазначивши однак, що „наші економічні курси споріднені, наші економіки доповнюють одна одну, наше майбутнє багатообіцяюче".

О. Мороз також висловив певність, що двосторонні стосунки розвиватимуться активніше. Для цього, за його словами, є багато „регіональних, і економічних, і політичних" підстав. Голова Верховної Ради висловився за розвиток зв'язків у галузі виробництва фосфорних добрив і особливо у галузях суднобудування і морського транспорту.

Тунісові, країні на північному побережжі Африки, свого часу допомагав колишній СССР у будівництві зрошувальних споруд, які уможливили розвиток землеробства. Крім фосфору, Туніс експортує нафту, оливо, тканини, оливкову олію, вино і цитрусові овочі.

Школи в Україні приймуть 700,000 першокласників

Київ. — Перший заступник міністра освіти Віктор Андрущенко на засіданні колегії Міністерства Освіти України повідомив, що 1-го вересня до перших кляс підуть 700,000 учнів. У середніх навчальних закладах навчатиметься 7 млн. учнів. Загалом же новий навчальний рік розпочнуть 12 млн. учнів, студентів і викладачів.

Вищі навчальні заклади викладачами забезпечено, а загальноосвітні школи, особливо в сільських місцевостях, мають 2,600 порожніх місць. Бракує учителів і в професійно-технічних школах.

Не зважаючи на таку нестачу учителів, цього року буде скорочено штат на 10-15 відсотків, через матеріяльну незабезпе-

(Закінчення на стор. 3)

Іван Павло II перебуває в Парижі на Днях Молоді

Париж. — В четвер, 21-го серпня, Папа Іван Павло II прибув до французької столиці, щоб взяти участь у XII Міжнародних Днях Молоді.

Візита Папи почалася розмовою в Єлисейському палаці з президентом Франції Жаком Шіраком, який розповів високому гостеві про життя французької молоді і ті проблеми, що стоять перед нею, зокрема безробіття, злочинність, наркоманія.

Про страждання, яких зазнає сучасна молодь, говорив і Папа. „Молоді люди переконані, що вони можуть бути щасливі тільки в такому суспільстві, де поважається людську гідність і панує справжнє братерство. Сьогоднішня зустріч дає їм добру нагоду заявити про свої високі духові потреби і прихилитися до багатств світової культури",— підкреслив Іван Павло II.

Після розмови з французьким керівником Папа відвідав есплянаду прав людини перед палацом Трокадеро, щоб вшанувати пам'ять священика Юзефа Вжезінського, засновника руху „Допомога усім потребуючим", який саме там в 1987 році звернувся до людства зі закликом боротися з бідністю.

По полудні того дня на Марсовому полі відбулося читання Святого Євангелія у присутності Папи, відтак його зустріч з представниками багатьох релігій світу, а увечорі маси віруючих зустрічали Івана Павла II на площі

(Закінчення на стор. 3)

Я. Арафат іґнорує заклики Ізраїля

Єрусалим, Ізраїль. — В середу, 20-го серпня, в Газі, одному з міст Палестинської самоуправної території, відбулася нарада лідера палестинців Ясіра Арафата з провідниками Гамасу та інших екстремістичних мусулманських організацій.

Коли стало відомо як перед початком наради Я. Арафат обнімався і цілувався з керівниками терористів, то коментатор агентства Ассошіейтед Пресс Самар Ассад назвав цю зустріч „ретельно зрежисированим шов, покликаним задемонструвати палестинську єдність і таким чином тиснути на Ізраїль".

Як відомо, Ізраїль головною своєю вимогою до Палестинської самоуправої території висунув невтралізацію групи Гамас, яка прямо причетна до недавніх кривавих терористичних акцій в Єрусалимі. Однак палестинці відкидають цю вимогу. Виступаючи на згаданій нараді в Газі, генеральний секретар палестинської адміністрації Тасб Абдель Раґім сказав: „Ми не станемо ізраїльськими жандармами і не будемо воювати з нашими братами".

В цей самий час Давид Бар-Ілян, пресовий секретар ізраїльського прем'єр-міністра Беньяміна Натанягу знову повторив вимогу свого уряду: „Тільки при умові рішучої боротьби палестинців з терористами може продовжитися мирний процес. Обійми і поцілунки з гамасівцями — це форма надання терористам леґітимности".

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ОПЕРАЦІЯ „КОРДОН-97"

КИЇВ. — Заступник голови Державного комітету кордону України Павло Шишолін повідомив, що 1-го липня на українсько-молдовському кордоні розпочато операцію „Кордон-97". За цей період затримано 564 порушників державного кордону, припинено 259 спроб провезення в Україну контрабандних товарів. Операцію спрямовано на боротьбу з прикордонною злочинністю та захист економічних інтересів України. Участь у цій операції беруть Прикордонні війська, Національна гвардія, Міністерство Внутрішніх Справ, Державна митна служба та Служба Безпеки України.

ЖІНОК НАГОРОДЖУВАТИМУТЬ ОРДЕНОМ КНЯГИНІ ОЛЬГИ

КИЇВ. — Президент Леонід Кучма своїм указом встановив відзнаку для жінок, які зробили значний вклад у розвиток української держави. Орденом княгині Ольги 1-го, 2-го і 3-го ступенів нагороджуватимуть жінок за особисті заслуги в державній, виробничій, громадській, науковій, освітянській, культурній, благодійницькій та інших сферах суспільної діяльности, а також у вихованні дітей. Голова Адміністрації Президента Євген Кушнарьов сказав, що вже нагороджено цим орденом ректора харківського гуманітарного інституту „Народна Українська Академія" Валентину Остахову, голову міжнародної організації „Жіноча громада" Марію Драч, директора Інституту педіятрії, акушерства та гінекології Олену лук'янову, солістку хору ім. Верьовки Ніну Матвієнко, голову Спілки Жінок Марію Орлик та інших.

ОБ'ЄДНАЛИСЯ ВЛАСНИКИ НЕРУХОМОСТИ

КИЇВ. — Минулого місяця створено Всеукраїнське Об'єднання Власників Нерухомости (ВОВН). Про це повідомив 19-го серпня президент ВОВН Віталій Цибух на черговому засіданні пресклюбу „Ринкові реформи" в Спілці Журналістів України. Установчий з'їзд ВОВН, який відбувся 28-го липня, поставив за мету вирішити проблеми приватизації та корпоратизації нерухомости, домагатися введення інституту приватної власности на землю і прийняття законів, сприятливих як для інвестицій в нерухомість, так і для ринку нерухомости. Організація виступає також за створення державної реєстрації нерухомости, розвиток системи забезпечення нерухомости і зниження податків на операції з нерухомістю тощо. Першим кроком діяльности ВОВН стало прийняття програми соціяльного захисту власників нерухомости. Програма передбачає створення та підтримку товариств взаємного забезпечення, які могли б підвищити ступінь соціяльного захисту населення. Восени цього року ВОВН збирається провести конференцію „Формування ринку нерухомости в Україні".

МИКОЛАЇВЩИНА МАЄ БЕЗДЕФІЦИТНИЙ БЮДЖЕТ

МИКОЛАЇВ. — Вперше за останні три роки депутати Миколаївської обласної ради прийняли бездефіцитний бюджет. Запропонований на розгляд сесії проєкт бюджету області на 1997 рік опрацьовано з урахуванням найоптимальніших потреб. Чимала частка бюджету піде на ліквідацію заборгованости у заробітних платнях та інших соціяльних виплат.

Л. КУЧМА ПОБУВАВ НА ДВОХ КОРАБЛЯХ

КРИМ. — Президент Леонід Кучма, який перебував в Криму на вакаціях, відвідав 20-го серпня кораблі, які візьмуть участь у спільних з НАТО навчаннях „Морський бриз-97". Ці маневри, проти яких виступає Росія і проросійські сили в Криму, відбудуться 25-31-го серпня біля Євпаторії і в районі між Одесою та Очаковим. Крім суден „Луцьк" і „Хмельницький", Л. Кучма відвідав штаб Південного морського району Військово-морських сил України в селищі Новоозерне і побував на базі ВМС України „Донузлав".

ПОСАДНИК КИЄВА ПРИЙНЯВ ШАНУВАЛЬНИКІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

КИЇВ. — 20-го серпня в Колонній залі Київської міської державної адміністрації відбулася урочиста зустріч посадника Києва Олександра Омельченка з учасниками першого Світового з'їзду гуртків плекання української мови, що тепер відбувається в Києві. Голова Світової Спілки Професійних Вчителів Зіновій Квіт сказав, що українська мова сьогодні перебуває у кризовому стані не лише в самій Україні, але й в діяспорі. У з'їзді беруть участь юнаки і юначки з Канади, ЗСА, Росії і Придністроя. Мали прибути також делегації з Польщі та Румунії.

В. СУСЛОВ ПЕРЕДБАЧАЄ ЕКОНОМІЧНИЙ РІСТ

КИЇВ. — Міністер економіки Віктор Суслов сказав на пресконференції, що наступного року валовий внутрішній продукт (ВВП) зросте на 0.5 відс. У червні під час відвідин Канади колишній прем'єр Павло Лазаренко передбачував, що ВВП збільшиться ще цього року на 1 відс. Однак передбачення виявилося занадто оптимістичним, оскільки від початку року виробництво продовжувало падати. Минулого року ВВП зменшився на 10.5 відс. В. Суслов сказав також, що інфляція зберігатиметься низькою, однак багато залежатиме від того, чи Україна отримає кредити від міжнародних фінансових установ. Як відомо, Міжнародний валютний фонд зволікає з трибільйоновим кредитом, оскільки Україна ще не виконала всі його умови.

Ю. Буздуган приглядається до досвіду Ізраїля у забезпеченні

Київ. — Голова парляментарного Комітету з питань соціяльної політики і праці Юрій Буздуган вважає, що Україні варто використати досвід Ізраїля у вирішенні проблем соціяльного забезпечення, повідомила 20-го серпня УНІАР.

До такого висновку Ю. Буздуган прийшов під час зустрічі з делегацією міністерства праці та соціяльного забезпечення Ізраїля, яка перебувала в Україні з ознайомлювальною місією. Обидві сторони обговорили проблеми законодавчого забезпечення питань соціяльної політики, зокрема державних гарантій малозабезпеченим верствам населення і поінформували одна одну про свої проблеми.

Як відомо, в Україні мережа соціяльного забезпечення зруйнувалася з розвалом СССР. Пенсіонери втратили багато колишніх пільг і не можуть кінці з кінцями звести в нових умовах, коли за все треба платити повну ціну. Уряд поступово ліквідує субсидії і дотації і то тому ж затримує виплату пенсій та інших соціяльних допомог.

В Ізраїлі ж існує закон про безробіття, згідно з яким Інститут національного забезпечення сплачує забезпеченеві суми або пенсії 500,000 пенсіонерам. Ще 100,000 ізраїльтян отримують грошові допомоги через каліцтва або непрацездатність, соціяльну допомогу дістають також 60,000 хронічно хворих.

Ізраїль, в якому мешкає 5.5 млн. осіб, може собі дозволити на таку мережу соціяльного забезпечення, бо щороку дістає від ЗСА 3 бльн. дол. допомоги, найбільше від будь-якої іншої країни. Україна ж з майже у 10 разів більшим населенням мала дістати минулого року лише 225 млн. дол. американської допомоги.

Ю. Буздуган сказав, що його комітет разом з Урядом готують низку нових законів щодо соціяльного забезпечення. Зокрема, проєкти законів про пенсійне забезпечення, про забезпечення у випадку безробіття, про забезпечення від нещасних випадків, про медичне забезпечення і про часткову втрату працездатности.

Ю. Буздуганові передано запрошення відвідати Ізраїль у зручний для нього час.

Молода співачка з України стала „Міс Союзівкою 1998"

Кергонксон, Н.Й.(С. Миронюк). — Її цікаве і творче життя збагатилося ще одним приємним і пам'ятним епізодом — вона стала „Міс Союзівкою 1998 року".

З-поміж п'яти кандидаток, які змагалися ввечорі 16-го серпня на оселі УНСоюзу у 42-му традиційному конкурсі, вибрали її, 18-літню Стефанію Чабан з Балтимору, Мд. За 10 хвилин до півночі на південній терасі „Веселки" співачці за покликанням і за фахом поклали на голову корону — вінок з живих квітів. Люди вітали її бурхливими оплесками і радісними вигуками, а оркестра „Фата Моргана" — врочистою музикою.

Нова „Міс Союзівка" С. Чабан і управитель оселі І. Флис танцюють під музику „Фати Морґани".

Другою красунею визнали 21-літню Оксану Козиру зі Сідар Ноллс, Н. Дж., а третьою — 18-літню Ларису Хомяк зі Сейнт Нейплс, Фла.

Стефанія, студентка співу в Балтиморській школі мистецтв, зголосилася вже після того, як жюрі у складі трьох осіб почало в авдиторії „Веселки", де перед тим виступав співак Остап Ста-

(Закінчення на стор. 3)

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

З уваги на свято День Незалежности України, яке випадає на неділю, 24-го серпня, В-во „Свобода" буде закрите в понеділок, 25-го серпня. Перше число „Свободи" наступного тижня друкуватиметься у вівторок з датою середи, 27-го серпня. — Ред.

У СВІТІ

ЖОДНИХ НОВИХ ВІСТОК нема про американського експерта космічного зв'язку 32-річного Леррі Гонзалеза, який щез 12-го серпня ц.р. з військової бази З'єднаних Стейтів у містечку Суда на грецькому острові Крета. Американська амбасада в Атенах відмовилася робити будь-які коментарі з цього приводу. Гонзалез щез, повернувшись з праці на базі до свого готелю в містечку Каллятас. Через добу поліція та американські спеціяльні служби почали посилені пошуки. Вони віднайшли авто „міні-купер" Ґонзалеза, залишене в кількох метрах від готелю, і відтранспортували його на військову базу. Згідно з деякими інформаціями, Ґонзалеза недавно бачили в товаристві з двома англійками, з якими він зустрівся в барі міста Ханія на Креті. З однією з них він залишався в її готельному номері. В найближчі дні на Кріт для розслідування мають прибути агенти ФБІ. Ґонзалез і ще два офіцери на базі відповідають за аналізу секретних повідомлень, які передається через сателіти зв'язку.

В АМЕРИЦІ

ГАЗЕТА „НЮ ЙОРК ТАЙМС" повідомила, що обмеження на подорожі до Куби можуть бути тимчасово скасовані у січні наступного року, коли Папа Іван Павло II має намір відвідати цю острівну країну. Якщо Адміністрація Президента Билла Клінтона пославить чинний дотепер твердий порядок, то це дозволить багатьом тисячам американців побувати на Кубі під час візити Папи, яка має початися 21-го січня і триватиме п'ять днів. Американські католицькі парафії дістали дозвіл відсилати на Кубу різне устаткування, щоб допомогти кубинцям добре організувати перебування Івана Павла II в країні. „З поваги до Святішого Отця ми скасовуємо обмеження на поїздки і пересилання різних вантажів",— сказав Джеймс Рубін, дорадник Державного секретаря Меделин Олбрайт. Разом з тим офіційні особи з Адміністрації ЗСА підкреслюють, що лібералізація має тимчасовий характер і не передбачає повного скасування Вашінґтоном економічного ембарґо, запровадженого проти комуністичної Куби 30 років тому.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486.
UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446
(914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Хай евфорія переміниться в діла!

Час летить стрілою, і мало хто здає собі справу, що проминуло справді вже шість років від пропам'ятної дати 24-го серпня, і що, не зважаючи на всі перепони, на цілу атаку неприхильних елементів внутрі країни, на постійні зміни на провідних місцях, а передусім на корупцію, — українська незалежна держава далі існує та в деяких ділянках закріплюється.

Коли ми усвідомимо собі, що шість років в будові держави — це дуже короткий час у відношенні до років, в яких Україні прийшлося бути лише малою частиною великого СССР, а ще і давніших часів російської і польської займанщин, тоді треба лише дивуватися, що Україна зуміла досі так добре втриматися і прогресувати.

А все ж переходячи думками цих шість років і стверджуючи сьогоднішній стан, насувається не одне „але", яке так хотілося б змазати або принаймні поправити.

Може, ми з віддалі тисячів миль бачимо ці усі „але" гостріше та більше їх переживаємо, як наші земляки там, на корінній українській землі, бо ж вони мусять пробиватись крізь щоденне життя з усіми його складними проблемами, але це ж характеристичне, що віддаль інакше насвітлює всі події та дає певну перспективу. Як би воно не було, нам доводиться бачити ряд недотягнень, які можна б при добрій волі державного апарату, як і звичайних громадян, направити.

Але і тут насувається сумнів, бо коли візьмемо до уваги, що одним з найбільших лих і перешкод для правильного розвитку молодої держави є велике „еґо" тих, що нею проводять, тоді ледве чи ця людська хвороба особистої амбіції є можлива до вилікування, коли вона ще і сполучена із жадобою особистої наживи, матеріяльної і моральної користи, які так вміло прикрашують патріотичними кличами і деклямаціями.

А це „я" кричить так голосно, що за ним не чути і не видно, що наші державні і політичні мужі роблять для добра своєї батьківщини, якій служать. То ж аж страх збирає на думку, що знов почуємо голосні заклики, палкі промови, обіцянки від тих, які уважають себе батьками народу і які стоять на чолі десятків українських партій, централь, угруповань. Яка прегарна для них знов насувається нагода — Свято Державности і Незалежности, з приводу якого можна говорити гарні слова, які забуваються дослівно наступного дня у вирі боротьби за почесне місце, за становище, за свій власний успіх. А терплячий український нарід слухає, потакує головами та думає своє: як існувати, як накормити родину, як торгувати, щоб здобути можливість прожитку.

Не хочемо перерішувати того, що буде, але здається нам, що у шостий раз не почуємо з України нічого нового, крім тих запевнень і стверджень, що були попередніми роками. Газети останніх днів повні гарячкових приготувань і оголошень „святкових концертів та доповідей", що відбудуться, а в Києві ще й світового форуму українців, по вінця переповненого програмою доповідей та „круглих столів" із доповідями. 400 делеґатів із діяспори, по 10 делеґатів із кожної области України з'їхалися до Києва в навечер'я річниці незалежности, щоб... говорити. Чи принесуть їхні палкі слова конкретні висновки, чи буде це ще один конкурс різних амбіцій, різних людей, які стоять в цій хвилині у проводі наших організацій, політичних партій чи угруповань не тільки України, а й діяспори? Сьогодні, як пишемо ці рядки, радіо з Києва інформує, що ця зустріч коштуватиме Уряд України 3/4 мільйона гривень. Коли до цього спробуємо дорахувати кошти подорожей делеґатів з діяспори і все разом поставимо на другу терезку ваги до кількости виголошених слів, насувається питання, чи усі ці слова та рішення, які відтак не переводяться в діла, варті того?

І мимоволі перед очами стає пропам'ятна субота 24-го серпня 1991 року і та безмежна радість, евфорія, яка огорнула нас усіх, незалежно, де ми в цей день перебували. Пригадалися сльози радости, що стояли тоді на обличчях тисячів, десятків тисяч наших земляків. Час, однак, дозрів, щоб евфорія з-перед шости років перейшла всеціло у конкретне діло на добро України!

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Ігор Лесик

РОКОВИНИ НЕЗАЛЕЖНОСТИ З ПЕРСПЕКТИВИ МИНУЛОГО

Ще так недавно Свято Державности України було основане на історії минулого і на мріях, що колись Україна таки стане вільною. Сьогоднішні святкування відбуваються в іншому настрої, в почутті, що Україна вже стала вільною, незалежною від чужого знущання. Хоч її теперішня побудова не така досконала і не у таких блискучих формах, як ми хотіли б, але все ж таки вона є самостійна і сама може розв'язувати свої проблеми, без втручання чужих у її життя. Історія виявила, що всякі намагання північного сусіда, Москви, „допомогти" Україні у її скрутному становищі були фальшиві і спрямовані лише на те, що б її назавжди поневолити.

Переяславський договір 1654 року між Москвою і Україною, який „забезпечував Україні всі права і вольності", був швидко знехтуваний Москвою. Гетьман Іван Виговський стер брудну пляму цієї угоди своєю славною перемогою над переважаючою і добре озброєною російською армією у битві під Конотопом в червні 1659 року. Кілька місяців пізніше Москва змусила Юрія Хмельниченка підписати другий Переяславський договір, який ще більше обмежував свободу України. Щойно 22-го січня 1918 року Україна уневажнила цей неславний договір, проголосивши державну самостійність. Російська імперія розпалась. Але на її місце постала друга імперія, тим разом у комуністичній формі: СССР. Користуючись підступними кличами та обіцянками, Москва включила Україну у цю нову імперію, яка стала тюрмою свободолюбних народів. Змагання України за незалежність продовжувалась дальше кровавими шляхами. В історії золотими літерами записана геройська боротьба УГА, УНР і УСС-ів з москалями. У калейдоскопі боротьби за незалежну Україну вславились патріотичні з'єднання, які своїм життям платили за святу ідею незалежности: УВО, ОУН, СУМ, СВУ, УПА, Дивізія Української Національної Армії в часі Другої світової війни та інші. Скривавлена Україна намагалась задемонструвати світові свої стремління до волі актами проголошення незалежности України. 15-го березня 1939 року Закарпатська Україна проголосила свою незалежність, 30-го червня 1941 року, за ініціятивою ОУН, проголошено відновлення української державности. У пам'ять кожного українця є записана довга листа державних мужів патріотів, які вели нарід у цій визвольній боротьбі. Досьогодні ще не підраховано, скільки сотень тисяч молодих людей згинуло за ідею незалежности України. По нинішній день ще не знаємо, скільки мільйонів українців закатувала Москва лише за те, що вони хотіли жити вільно на своїй землі.

Але колесо історії обернулось таки у користь України. Тюрма народів розпалася. 16-го липня 1990 року Україна проголосила свою суверенність, а 24-го серпня 1991 року — незалежність від СССР. Вона стала вільною державою. Москва сподівалась, що внаслідок довголітнього і нещадного російщення українського народу та інтриґами забезпечить собі право на панування над Україною. Одначе несподівано успішні висліди всенародного референдуму в грудні 1991 року виявили недовір'я суспільства до Москви, бажання до суверенного життя, незалежного від нікого. Український нарід довів, що не погоджується з Переяславською угодою та з новими плянами Москви уярмити Україну. Декілька днів після референдуму, за ініціятивою нововибраного президента України Леоніда Кравчука, створено СНД (Співдружність Незалежних Держав). Сьогодні можна вже виразно бачити, що під „співдружністю" Москва розуміє нагоду панувати над сусідніми народами. На щастя, Україна

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Жила

До кожної теми — оригінальний підхід

„Молода нація", Альманах І, 96, Упорядники: Максим Розумний, Олег Проценко. Видавництво „Смолоскип", Київ, 1996, 264 стор.

Виданням альманаху „Молода нація" Видавництво „Смолоскип" у Києві започаткувало в 1996 році серію книжок молодих українських дослідників.

Альманахи були у нас у минулому: музичні, історичні, театральні тощо. Найбільше поширення здобули літературні альманахи — збірки віршів, оповідань, нарисів, а іноді й публіцистичних та критичних статтей. В історії української літератури XIX ст., наприклад, важливу ролю відіграли в нашому національному відродженню альманахи „Русалка Дністрова" (1837), „Ластівка" (1841), „Молодик" (1843-44) та інші.

В наші дні стають популярними альманахи „Молода нація". Автори їх — молоді науковці, літературознавці, історики, філологи, політологи. Альманах „Молода нація", І, 96 має свою передісторію та особливости. До нього увійшли виступи й доповіді, які було прочитано в історичній залі Української Центральної Ради на літературно-мистецьких вечорах і науково-теоретичних конференціях, організованих творчою молоддю столиці при сприянні видавництва „Смолоскип", протягом 1993-95 років. До альманаху включено також доповіді, прочитані на семінарі творчої молоді України-95, що в Ірпені.

Вибірковість використаних у книзі матеріялів була зумовлена принциповою позицією видавництва щодо мети й завдання. Публічні виступи, що появилися в рецензованому альманаху, окреслили дослідницькі обрії молодої ґенерації, дали змогу виявити науковий хист, оприлюднити власну громадську позицію і погляди на культурно-політичні реалії українського сьогодення. Донести це до широкого загалу і є завданням цього видання. В той час, коли діяльність видавництва спрямована на підтримку молодих людей у їхніх наукових і творчих пошуках.

У центрі уваги дослідників — неоднозначні й яскраві постаті Миколи Хвильового, Пантелеймона Куліша, Івана Світличного, Василя Стуса, Миколи Міхновського, членів Братства Тарасівців тощо. Майже в кожній дослідній праці 14 молодих науковців (віком від 21 до 32 років) видно потужне намагання осмислити сучасне культурне і політичне життя в Україні, оцінити явища і культурні процеси крізь призму історичного досвіду.

У книгу включено такі праці: „Знайти загублену у віках віру в наш народ" — Осип Зінкевич; „Актуальність проблематики памфлетів Миколи Хвильового" — Олесь Доній; „Два прочитання памфлетів Миколи Хвильового: в час національної ейфорії та в період суспільної депресії" — Роксана Харчук; „Етичний феномен громадської людини" Миколи Хвильового: образ Фавста як символ українського відродження" — Лада Коломієць; „Микола Хвильовий та українська ідея" — Максим Розумний; „Композиція і авторська оцінка зображуваного у новелях Миколи Хвильового" — Олена Лігостова; „До 175-річчя від дня народження Пентелеймона Куліша" — Осип Зінкевич; „Пантелеймон Куліш як символ українського інтеліґента" — Роксана Харчук; „Блудний син українського народолюбства" — Максим Розумний; „Концепція української державности в романі „Чорна Рада" — Максим Стріха; „Безбоязкий архистратиг України і Галичини" — Тарас Батенко; „Европеєць між хуторянами і хуторянин між европейцями" — Ольга Тетеріна; „Пантелеймон Куліш про відносини України з Росією" — Євген Нахлік; „Післяслово до конференції; „Крути, або мажор трагізму української історії" — Олег Проценко, Віталій Чепинога; "Homo Dissidens" — Олег Проценко; „На цвинтарі ілюзій" — Віталій Чепинога;

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про оркестру „Темпо", що втратила своє темпо

Чули? Ірка вже немає... „Не може бути! Як це сталося? Такий молодий...". Вістка про те, що усіми діяспорними українцями в ЗСА знаний та люблений керівник оркестри „Темпо" Іриней Коваль несподівано закінчив життя, і це в часі поїздки на свою улюблену Україну, перейшла як блискавка по всіх скупченнях нашої спільноти і по всіх літніх оселях, де відпочивають українці.

Чи справді це можливе, щоб він вже ніколи не заграв на Союзівці, що вже не буде його на традиційний День Праці, де „Темпо" від років допомагало старшим і молодшим прощати літо?

Але чи тільки згадують його бувальці Союзівки? Здається, що до його музики, до його знаменитого темпа для танцю, перегуляли не одну нічку при різних нагодах принаймні два покоління, які вже дозрівали тут, в Америці. Скільки подруж входило в супроводі його оркестри у спільне життя, скільки батьків прощало свої доні, танцюючи сантиментального вальса, якого приґравав Ірко на одному із трьох інструментів, ще й приспівуючи своїм милим голосом.

Майже повних сорок років оркестра „Темпо" під проводом Іринея Коваля ґрала на понад тисячі балів, забав, весіль та інших радісних нагодах, щоб приносити приємний настрій, радість, усміх і цю тугу, що її викликували пісні з недосяжної для нас довгими роками України. А Ірко постійно підбирав пісні з України, він же ж помагав ширити славу про пісні Івасюка. Із своїм невідступним впродовж тих довгих років існування „Темпа" товаришем Юрком Грабом вони були тими, що вивчили сотки молодих людей такі пісні, як „Ясени", „Червоні маки", „Пахне м'ята", „Чарівна скрипка", „Прощай, мила" і десятки, десятки інших.

Ірко був не тільки дириґентом „Темпа", але душею його, а рівночасно душею того товариства, для якого йому в даний момент треба було ґрати. Він знав, кому і що найкраще підходить до настрою, на якій забаві, чи на якому весіллі, що і коли заґрати. Там, де був Ірко зі своїм „Темпом", не було страху, що забава може не вдатися, чи що гості будуть сидіти знуджені та без усміху на обличчях. Треба було добре завчасу замовляти його оркестру, щоб мати запевнену її співучасть. І яке розчарування, як її не було.

Снуються спомини, розмови і кожний має свій спомин про Ірка і „Темпо", пов'язаний із гарними, незабутніми хвилинами радости, безжурности, молодости...

— Ніхто так не вміє ґрати та викликати настрій на весіллі, як Ірко зі своєю оркестрою.

— Скільки пластових забав відбувалися при темпі „Темпа", чи можна зрахувати? Скільки вечерниць „Червоної Калини" з гарними деб'ютантками, що входили в життя під проводом Ірка, який умів і заґрати, і заспівати, і провадити молоддю.

— А скільки наших фестивалів саме він провадив. Все з усміхом, все спокійний.

— Пам'ятаєте? На одному деб'юті, коли при кінці забави він заґрав коломийки, ми кинулися танцювати, і немов якась невидна іскра запалила в нас вогонь, що опанував усіх учасників.

— А на закінчення кожної забави, чи кожного весілля обов'яково зачинав так добре всім знане: „Прощай" із „Ловців перел".

— Здається, що він зі своєю любов'ю до нашої пісні, із постійним зусиллям перещеплювати з України все нову популярну танечну мелодію тримав не одного у гарний легкий, але вдячний спосіб при нашій громаді, на свій лад впливаючи на сотки молодих людей. Цікаво було б знати, скільки молодих українських родин постало завдяки Іркові, про що він і не знав?

— Він ґрав на моєму весіллі, на деб'юті моїх дочок, на весіллі старшої доньки, а тепер мав ґрати на весіллі її сестри.

Вже не заґрає. Темпо його музики замовкло. Але з усіх закутків східного побережжя Америки, з міст і містечок, із зелених гірських лісів та під шум морських хвиль співають йому тихо востаннє: „Прощай".

О-КА

Мирослав Семчишин

ДО 6-ИХ РОКОВИН УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ

II

У дальшому з офіційної інформації міністра Кураса виходить, що в 1996 році на україномовний режим роботи не вдалось перевести усі університети, педагогічні і сільсько-господарські інститути; залишились невиконаними ряд заходів щодо видання Національної Енциклопедії України, та заснування різних фондів для охорони пам'яток мови, їх дослідження, збереження чи популяризації. Зменшуються книжкові фонди у бібліотеках, і це довело до того, що кількість книг українською мовою становила всього 37.4 відсотка від загального числа. Занепокоєння, стверджує Курас, викликає те, що тиражі україномовних книг в Україні надто малі й не можуть задовольнити культурних потреб населення. Якщо у 1989 році на одного жителя України припадало в середньому 3.6 книги, а з них українською 1.8, то в 1995 році це число книг змешилось до 1.6, а з них українською мовою — до 0.6.

Що стосується театрів, то всі вони „поновили свій мовний статус". Кіностудії майже всю продукцію випускають українською мовою. Більшість радіопрограм здійснюється українською мовою, за вийнятком областей: Донецької — 50 відсотків, Луганської — 45 відсотків; в Запорізькій, Одеській переважають російські (70-71 відсоток), а в Криму російською мовою — 96 відсотків.

До позитивів мовної політики в ділянці гуманітарних наук треба зарахувати працю Інституту Українознавства при Київському Університеті, який розробляє рекомендації і координує зусилля, спрямовані на поширення державної мови, а також працю Інституту Української мови при Національній Академії Наук, наукові дослідження з історії та сучасного стану фолкльору, географії, етнографії, побуту, традицій і звичаїв українського народу.

Оскільки загальна картина освітньо-культурного стану, у якому тепер перебуває Україна, на шостому році своєї державности, малозадовільна, то не краща ситуація у галузі вищої освіти (університети, різні інститути тощо). Ось перед нами газета „Літературний Львів", ч. 2 за 1997 рік, а в ньому репортаж Богдана Залізняка про четверту з ряду наукову конференцію, що відбулась у Львівському Політехнічному Інституті на весні цього року і проходила упродовж трьох днів, а її основною темою були проблеми науково-технічної термінології. Відбувались доповіді, за ними йшли гострі дискусії, так на залі, як і при „круглих столах", про національно-культурне відродження і способи його здійснення. Учасниками були ректори університетів, технічних інститутів з більших осередків України (Київ, Львів, Одеса, Донецьке та ін.).

Головним завданням конференції було визначити, як забезпечити всебічний розвиток і функціонування української мови у вищих навчальних закладах. Другим важливим питанням було правописне, бо з'явилась потреба подати конкретні рекомендації для Національної Комісії з питань правопису, створеної при Кабінеті Міністрів ще у 1994 році. Та найбільш актуальною проблемою виявилось запровадження стандартів українською мовою. Ситуацію у цій саме ділянці заступник голови Держстандарту України Юрій Рубан назвав катастрофічною і закликав „бити на сполох" (!). 1600 національних термінологічних стандартів уже впроваджено в Україні, близько 1500 нових готується, але тільки 20 міністерств погодилось на те, щоб стандарти видавались українською мовою і тільки два (!) міністерства дали згоду фінансувати їх.

„На Україну чиниться, — цитуємо Ю. Рубана, — шалений тиск, зокрема у вигляді відмови від українських стандартів, які пропонується. Росія пропонує стандарти, які розроблені в російських установах як міждержавні. Одні вважають, що українські терміни у різних ділянках, вироблені Держстандартом України, нічого не варті, другі — що ці стандарти не відповідають духові української мови, а треті прямо пропонують вернутись до тих, що існували в Совсоюзі!". До речі, за п'ять років із нових 125 галузевих стандартів тільки 0.02 відсотка вживаються, решта — старі совєтські...

Дуже гостро виступив на захист української мови депутат Верховної Ради професор Тарас Кияк. Поширенню української мови, на його думку, завважає мовний космополітизм. В жоднім випадку, перестерігав він, не можна допустити двомовности, вона є смертельною загрозою українській мові.

Професор Кияк говорив теж про те, що в Україні нема санкцій на вжиток словників у навчальній та науковій праці, що потрібно негайно створити один методологічний центр, в якому виготовлялись би термінологічні та інші словники, і що повинна бути спрямована увага на зформування єдиного державного фонду таких словників.

Сьогодні україномовна ситуація в Україні, підкреслив проф. Кияк, гірша, як п'ять років тому. Справді, засоби масової інформації переважно не українські, а вулиця — неукраїномовна...

В підсумку львівської конференції цікаво прозвучали слова ректора Львівського Інституту Фізичної культури Мирослава Герцика: „Якщо метою „круглого столу" було посіяти песимізм, то ми близькі до мети. Є політичні, адміністративні, професійні аспекти мовної ситуації. Політичні ніби вирішені Законом про мови (стаття 10). А щодо адміністративних, то саме на цьому рівні проявляється активне і пасивне гальмування: тягніть, але не пускайте!! Народ, який, утримує чужу армію, не буде мати власної. Що робити? Треба мати сміливість зобов'язувати, працювати, вимагати те, що нам належиться".

Загально-економічна, втім, і мовна й загальнокультурна ситуація, в якій перебуває сьогоднішня Україна, турбує не тільки патріотичну громадськість України, але також серйозно непокоїть українську діяспору. За ситуацією на нашій батьківщині слідкують наші ближчі і дальші сусіди. Про російщення України нерідко можна прочитати в чужомовній пресі.

Сумний і перспективно непевний стан, у якому тепер перебуває як українська економіка, так і цілісна українська культура (зокрема ж загальна і вища освіта), притемнять маштаби святкувань, до яких готуємось у шості роковини української державности. А коли до цього додамо, що в останньому часі проведені опитування широких кіл населення виявили, що 44 відс. опитуваних схильні до „білоруського варіянту" нашої держави, то матимемо справді невеселу картину, над якою повинні призадуматись всі ті, що є співвідповідальні за дальшу долю нашого народу.

До кожної...

(Закінчення зі стор. 2)

„В'язень сумління: Іван Світличний" — Сергій Лінецький; „Категорії пам'яти в художньому просторі Василя Стуса" — Олена Мацибура; „Василь Стус як літературний критик" — Ярина Скуратівська; „Вірні заповіту Кобзаря: Братство Тарасівців" — Асоціяція студентів Києва; "Profession de Fois виправдане історією" — Олег Проценко; „Нація та національне у „визнанні віри молодих українців" — Віталій Чепинога; „Микола Міхновський: міти історіографії та правда історії" — Сергій Лінецький; „Література і політика: взаємопроникнення — український феномен" — Сергій Лінецький; „Рецепція «філософії серця» в українській поезії (Від романтизму до постмодернізму) — Ольга Камічнук.

У короткому огляді варто доцільно добирати матеріял для висвітлення, щоб не втратити головного й не завантажувати працю зайвими подробицями. Рецензована книга приваблює насамперед високим критерієм, з якого виходять окремі дослідники при розгляді літературних і культурних явищ і визначенні їх завдань. Вона відбиває сучасний стан та напрям творчих шукань невсипущої думки на Україні і з цього погляду заслуговує особливої уваги.

Почну з рекомендацій Осипа Зінкевича, директора українського незалежного Видавництва „Смолоскип", висловлених в двох статтях — „Знайти «загублену у віках віру» в наш народ" і „До 175-річчя від дня народження Пантелеймона Куліша". У автора виразно відчутне прагнення, щоб кожен член творчої молоді ставав новою людиною нашого часу, руйнував у собі самому старі навики, старі стереотипи і шукав нових шляхів, щоб з чистою душею та новими і свіжими думками увійти у новий світ відродженої України. Ще потужніше звучить О. Зінкевич, покровитель зусиль творчої молоді, коли він волає до неї: „Якщо вас не задовольняють старі письменницькі структури — творіть нові, кращі. Будьте будівничими, творіть нове культурне життя, нову літературу, нову поезію, боріться за їх високий мистецький рівень, створіть те, чого ще не було".

Читаючи й перечитуючи окремі праці творчої молоді, помічаю, що вони свіжі, повні окриленого надхнення і віри, що у нас таки розпочалося відродження, що швидко постане нова велика література та нове мистецтво, з якими ми зуміємо увійти у велику світову культуру й з часом стати гідними Небелівської нагороди.

Мабуть, не помилюсь, коли скажу, що талант нашої творчої молоді особливо інтенсивно проявляється в аналізі поетичної творчости, тому їхні праці надзвичайно повчальні й цікаві. У них відчутне прагнення до розгляду особливо складних, а то і недостатньо висвітлених літературних і культурних явищ.

Наша творча молодь з великою увагою ставиться до творів, в яких образи життя подані у світлі широко критичних роздумів, що охоплюють одвічні і нові питання про сутність людини й напрям її історичного розвитку, про її відношення до суспільства, про її можливости й долю в майбутньому.

Вони синтезовано простежують шлях творчого змагання М. Хвильового, П. Куліша, В. Стуса та І. Світличного й тут вказують на їхнє безнастанне творче самооновлення, що вносить певну ясність в розуміння їх творчости, зокрема в наш історичний час становлення української нації та її держави.

Наші молоді науковці приходять до переконання, що людинолюби П. Куліш і В. Стус були одними з тих, хто найкраще розуміє тонкі й глибокі людські почуття та їх значення в нашому історичному суспільстві.

Приємно відзначити, що більшості наших молодих дослідників характерне уважне ставлення до текстів творів цитованих авторів, і то тому, щоб не було загублено ні крихти доброго й цінного.

Що торкається недоліків у книзі, то їх, на мою думку, дуже мало. Побажано було б звертати більше уваги на ідейність окремих творів, пам'ятаючи, що висока ідейність — душа твору. В деяких працях автори досліджують такcти дещо поза їх зв'язком із суспільним життям. Змалювання постаті Миколи Міхновського невдале. Воно порушує категорію прекрасного, що є мірою досконалости праці. Ніяк не можу погодитися з транслітерацією англійських імен і прізвищ. Тут є про що посперечатися, але на цьому зараз наголошувати не буду. Критичні закиди прийнято завершувати поблажливою фразою: „А все-таки..." Рецензований альманах не потребує такої поблажливости.

Як уже віднзчалось вище, книга високою мірою виражає властивості сьогоднішнього стану критичної думки в Україні й водночас вказує на велику вибагливість упорядників при доборі статтей, що склали книгу.

На закінчення хочеться сказати, що альманах „Молода нація", І, 96 — надзвичайно корисне видання. Це ж поглиблене осмислення сучасного культурного і політичного життя, з свіжою оцінкою явищ і процесів крізь призму історичного досвіду. Книга придасться усім вчителям-словесникам, викладачам літератури у вузах, студентам філологам, професійним літераторам і щирим шанувальникам розвитку й культури українського слова.

Роковини...

(Закінчення зі стор. 2)

не виявила бажання зв'язуватись з організацією держав, у якій Москва хоче мати одну російську мову, одну фльоту, відкриті кордони, одне громадянство, одну команду (російську) для „спільної" армії і т. д. Київ не хоче співдружности у формі домінації Москви.

Одначе ідеї „співдружности" з Україною Москва розвиває дальше. Підписаний останніми часами договір між Україною та Росією є нічим іншим, як спробою втягнути Україну в ярмо... Це був ще один засіб імперіялістичної політики Москви.

У закордонній політиці за шість років незалежности українська держава здобула поважні осяги. Зріс престиж української держави в очах обдуреної Москвою західньої гемісфери. Україна вже вступила на міжнародну арену як держава, з якою як не сьогодні, то в майбутності світ мусить числитись. Навіть Москва починає розуміти, що Україну не можна зараз силою запрягти в ярмо. Щоб добитися свого, Москва уживає хитрощів, які, на щастя, наш нарід, навчений гірким досвідом, уміє розпізнавати. Отже, продовжується холодна війна, яка в дійсности почалась ще від референдуму.

Не багато змінилось на внутрішному відтинку життя української держави за останніх шість років. Ворожі сфери українського суспільства гальмують розвиток політичних та економічних реформ. З великими труднощами український Уряд мусить боротися з проявами безладдя. Народжується анархія... Русифікація міського населення росте, особливо у мовному аспекті. Одначе почуття територіяльної самобутности, розуміння ваги приватної власности та інші елементи демократичного мислення збільшились. Зайшли також позитивні зміни у релігійному житті української спільноти. Застосовуються рішучі заходи до об'єднання українських Церков.

Ми віримо, що небо над Україною буде соняшне і безхмарне. Надіємось, що Україна вдержить свою державність і вийде переможно у боротьбі з московською нахабністю. Немає зараз найменших причин для зневіри. Усім нам, українцям в діяспорі, треба зосередити свої сили на допомогу Україні. Україна вичікує від нас прикладу єдности, витривалости і завзяття. Хай 6-та річниця незалежности української держави буде нам поштовхом до самооцінки і позитивних дій, щоб в першу чергу врятувати нашу діяспору від денаціоналізації, а Україні дати приклад державної дисципліни шляхом єдности і самопосвяти.

Молода...

(Закінчення зі стор. 1)

хів, розглядати кандидаток. Адміністратор Союзівки Соня Семанишин, радний УНСоюзу Алік Худолій і дириґент хору „Думка" Василь Гречинський оцінювали красу і поставу претенденток, розпитували про їхню діяльність в українській громаді і поза громадою, перевіряли, як вони знають біжучі події в Україні, ставили питання щодо УНСоюзу і оцінювали володіння українською мовою. Радна УНСоюзу Стефанія Гаврилюк представляла кандидаток.

Зліва: „Міс Союзівка 1998 року" С. Чабан і її дві дружки О. Козира і Л. Хомяк переживають момент тріюмфу.

Рішення кожного з членів журі було однозначим — „Міс Союзівкою 1998 року" буде Стефанія Чабан. На терасі в той час грала музика, забавляючи відпочиваючих.

І ось настав довгожданний момент. Музика стихла, люди розступилися, утворивши напівколо, в середині якого мала з'явитися нова королева. Цьогорічна ведуча мистецьких програм на Союзівці Ліда Гаврилюк почала називати імена спочатку третьої, потім другої і нарешті першої красуні. Під оплески і вітальні вигуки юрби „Міс Союзівка 1997 року" Таня Кость, прощаючись зі своїм званням, клала вінки з квітів на голову кожній з переможниць.

Дівчата, обдаровані також букетами квітів (у Стефанії як першої красуні букет був найбільший), щасливо усміхалися. Потім заграла „Фата Морґана" і Стефанію, за традицією, запросив до танцю управитель Союзівки Іван Флис. До них згодом приєдналися друга і третя красуні та судді зі своїми партнерами.

Обрання Стефанії Міcс Союзівкою стало для неї ще однією з хвилюючих і приємних подій, яких було в її житті вже немало. „Я думаю, все моє життя є цікавий випадок. Абсолютно, — сказала Стефанія наступного дня. — Я досить молода і вже змогла бачити стількох цікавих людей, стільки місць цікавих. І бути всюди. Я дуже вдячна своїй родині, що вони зробили це можливим".

За свій невеликий вік Стефанія, яка народилася і виростала в Україні в родині художників, встигла побувати в Данії, Німеччині, Великобританії, Франції, Австрії. В ЗСА вона мешкає майже три роки. Крім української, англійської і російської мов, знає німецьку, французьку і трохи італійську. Остання мова потрібна Стефанії передусім як оперовій співачці, оскільки нею написано багато пісень.

Рушійною ж силою у житті нової Міcс Союзівки завжди було велике захоплення клясичною музикою і особливо співом. Вона вважає, що до музики її спонукав портрет Баха на одній з платівок, які були колись в родині. „Цей портрет ще досі є для мене якесь надхнення", — сказала вона, зазначивши, що завжди просила у батьків ставити саме цю платівку.

Пізніше Стефанія стала членом хору Київської Державної Консерваторії, в якому проспівала 11 років. Стільки ж років вона грала на фортепіяно. Уже в ЗСА стала членом Крайового почесного товариства студентів і лавреатом нагороди Національної асоціяції вчителів співу.

Крім музики, Стефанія захоплюється поезією, сценічним і образотворчим мистецтвом. З раннього віку є активна в київському товаристві творчої молоді „Парнас на Видубичах", заснованого у її родині. Тепер це товариство, учасники якого співають пісень, читають поезії й обговорюють нові книжки, налічує кілька десятків осіб і його все більше знають в Києві.

Крім почесного звання, Стефанія отримає 500 дол. нагороди і зможе безкоштовно відпочити впродовж тижня на Союзівці. „Я відіслала б частину грошей в Україну", — сказала вона, додавши, що має там хвору товаришку.

Друга красуня також насолоджуватиметься одним безплатним тижнем на оселі УНСоюзу, а третя красуня проведе на Союзівці безплатний вікенд.

Іван Павло II...

(Закінчення зі стор. 1)

перед собором Паризької Богоматері.

Спостерігачі зауважують, що після оприлюднення докладної програми перебування Івана Павла II в Парижі деякі католики висловили невдоволення з того приводу, що Папа, у формі приватної візити, запляннував відвідати могилу французького генетика Лєжена на цвинтарі Шам-де-Мар. Славний вче-ний, нагадують ті невдоволені люди, був активним противником абортів.

Школи...

(Закінчення зі стор. 1)

ченість. На підставі урядової постанови з 25-го травня 1997 року, до 1-го вересня буде закрито шість вищих навчальних закладів 1-2 рівнів, 118 шкіл різних типів і 164 професійно-технічні школи, переважно в Дніпропетровській, Донецькій і Луганській областях. Це пов'язано з тим, що місцеві державні адміністрації мають намір мережу освітніх закладів привести у відповідність до можливостей місцевого бюджету.

Реорганізації підлягають 302 школи, переважно в Київській та Вінницькій областях. Міністерство Освіти, за словами В. Андрущенка, у зв'язку з цим, дозволяє усім школам створювати суміжні кляси, як те ж вечірню та заочну форми навчань.

17-РІЧНА БЕТ ЕНН ҐОҐАН сміло порушила 158-річну традицію і стала першою дівчиною, ім'я якої занесене у список першокурсників Військового інституту у Лексінґтоні, Вірджінія. Щойно дізнавшись про здійснення своєї мрії, Ґоґан негайно з'явилася до військової перукарні, де її, як велить статут, постригли наголо. Крім неї, до 430 першокурсників-хлопців приєдналося ще 30 таких же сміливих, як вона, дівчат. Керівники інституту довго чинили опір, не бажаючи допустити дівчат в цей чисто чоловічий військовий навчальний заклад, який, крім усього, вимагає від студента неабиякої фізичної витривалости. Але врешті командири не схотіли, щоб повторився скандал, що мав місце у 1995 році в коледжі „Ситадел" у Південній Каролайні, коли після впертої боротьби Шеннон Фокнер виборола право навчатися там, проте не витримала фізичних навантажень і буквально за пару днів змушена була добровільно залишити „Ситадел".

ТОВАРИСТВО СВЯТА СОФІЯ — КОМІСІЯ ПАТРІЯРШОГО ФОНДУ

повідомляє:

НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД ЗЛОЖИЛИ

VI — 97

по	100 дол.	д-р Олекса і д-р Ляриса Біланюк, Іван Бабяк, Неоніля Кліш, Дмитро Шумило, проф. Леонід Рудницький, Евдокія Мартинів (в пам'ять мужа бл. п. Івана у 20-ту річницю смерти)'
	50 дол.	інж. Тарас Козбур;
	30 дол.	Маркіян і Люба Онуферко (в пам'ять бл. п. Анни Кульчицької);
по	25 дол.	Роман Качай, Петро Бурик, Анрій Турчин, Ореста Фединяк;
по	20 дол.	Олег Лисяк, д-р Василь Пшик.

На Будівельний Фонд в селі Заздрість зложили:

	1,000 дол.	Ігор і Дарія Лисий;
	300 дол.	Евген і Ольга Филипович;
по	100 дол.	Олена Кульчицька, Лев і Орися Марків (в пам'ять бл. п. д-ра Івана і Мирослави Белей);
	50 дол.	Даміян Ґеха;
по	30 дол.	Осип і Ярослава Гапій, Роман Грабець;
по	25 дол.	Александер Кедринський, Йосиф Литвинишин;
	20 дол.	І. С. Цьолко;
	15 дол.	Володимир Фіцик.

Збірка в Гартфорд, Конн. — Збирали: Павлина Лодинська і Григорій Ґіна, зложили:

	300 дол.	Прися Витвицька;
	100 дол.	Ґеня Добчанська;
по	50 дол.	Лев і Орися Марків, мґр Йосиф Данко, Лев Левицький, Мирон і Христя Мельник, Р. Гайда (звернений гонорар за доповідь);
по	30 дол.	Марта Рудик, Григорій і Анна Ґіна, проф. Іван і Ірена Телюк, Ярослав Попель, Максим і Романа Тібодо;
по	25 дол.	інж. Михайло і Віра Вальницький, Лідія Фіцалович, інж. Мирослав і Надія Троян, Михайло Ґурський, Роман і Марія Романюк;
по	20 дол.	Іван і Марія Сова, Надія Микитей, Павлина Лодинська, Роман і Барбара Крохмальницький, Дмитро Малик, Володимир і Уляна Зінич;
	10 дол.	Ірена Гладка
	5 дол.	Богдан і Марія Антонишин.

VII — 97

	100 дол.	Роман і Анна Максимович;
	65 дол.	Наталія Кравчук;
по	50 дол.	д-р Таїса Венк, Володимир Воловодюк, д-р Леонід Мостович, Стефан Гук, Марія Палідвор;
по	25 дол.	Володимир і Стефанія Обущак, Андрій Бук, проф. В.Т. Жила, Лев Воробкевич, д-р Володимир Боднар, Роман Прийма, Каролина Конрад, д-р Ярослав і Анна Кравчук;
по	20 дол.	Соня Конрад, д-р Романа Навроцька, Стефан і Ольга Белюх, Мирон Захарясевич;
	15 дол.	Роман Мельник.

На Будівельний Фонд в селі Заздрість зложили:

	301.12 дол.	переслав д-р Едвард Мельничук з ліквідації конта „Церква в Потребі" У.П.Т-ва в Кренфорді, Н. Дж.;
	200 дол.	д-р Ярослав і Анна Кравчук;
по	100 дол.	інж. Евстахій і Марта Ярош, Теодосій Зазуля, Теодор і Любов Стельмах;
по	50 дол.	д-р Лев і Ірена Кушнір, Віра Сендзік, Люба Артимишин, д-р Теодосій і Любомира Крупа, д-р Роман і д-р Наталія Слиж;
по	25 дол.	Ярослав Лучанко, Микола Лаврин, д-р Михайло і Любомира Палі

VI і VII — 97

Товариство Свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду — складає щиру подяку усім вельмишановним жертводавцям і збірщикам.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку:

IRS №. 23-7380645

Всі чеки просимо виписувати на:

St. Sophia Religious Association — Patriarchal Fund

та пересилати на адресу:

**7911 Whitewood Rd.
Elkins Park, PA 19027.**

**В ТРЕТЮ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
смерти нашої любої і незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУСІ**

бл. п.

ЯРОСЛАВИ ПІХУРКО

з дому МАРТИНЮК

буде відправлена

СВЯТА ЛІТУРГІЯ

26-го серпня в Соборі Святого Йосафата в Пармі, Огайо.

Родину і приятелів просимо про молитви за спокій душі покійної Ярослави.

муж МИКОЛА з дітьми і внуками

Ділимося сумною вісткою, що в середу 13-го серпня 1997 р. в Белойт, Висконсин упокоївся у Бозі мій ТАТО

бл. п.

МИРОН КИРИЛЕНКО

нар. в селі Седорів, Київщина 2-го серпня 1900 р.

ПОХОРОН відбувся 20-го серпня на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

**Залишив у глибокому смутку
сина — СТЕПАНА**

Вічна йому пам'ять!

В Україні відзначають 160-ліття „Русалки Дністрової"

Шашкевичівська комісія Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича Національної Академії Наук України оголосила 1997 рік роком „Русалки Дністрової" у зв'язку з її 160-річчям. Вона подала обласній державній адміністрації на затвердження відповідальний проєкт ювілейних святкувань. В ньому передбачено проведення урочистих вечорів у Львові та Києві, в містах і селах, в навчальних закладах, установах, влаштування книжкових і мистецьких виставок, проведення фестивалю народного мистецтва, реконструкцію пам'ятників на Личакові і на Білій Горі, посвячення хреста на місці, де буде відбудована церква св. Духа, встановлення меморіяльних таблиць на приміщеннях домініканської гімназії та будинку при костелі св. Лазаря, відкриття музейних кімнат у Новосілках та Чепелях, створення історично-ляндшафтно-меморіяльного заповідника на базі Підлісецького комплексу, відкриття меморіяльної таблиці на будинку друкарні в Будапешті.

А крім того, видання випусків 3-4 „Шашкевичіяни", „Русалки Дністрової" (вперше у Львові) та підготову до видання другої книги поетичного „Вінка М. Шашкевичу" і „Веснівки" мовами народів світу. При цьому, що упорядниками першого вінка були Р. Лубківський і М. Шалата. Він появився в 1987 році в Києві. Понад 60 віршів було надруковано в цій першій збірці.

Започаткували ювілейний рік „Русалки Дністрової" традиційні Шашкевичівські читання в дні 7-го червня ц.р. В них взяло участь понад 40 науковців з доповідями. Наступні читання є намір провести в Бережанах у червні 1998 року і приєднати їх до 200-річчя нової української літератури та 150-ліття „Весни народів".

Видати народною мовою альманах, як це зробили в 1837 році Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич та Яків Головацький. Був це великий подвиг, якого в пізніших роках Іван Франко схарактеризував як подвиг революційний. На оборону краю і народу поставлено рідне слово, якому деякі слобо-духи тоді дзвонили подзвінне. Молоді студенти богослов'я своєю „Русалкою Дністровою" вказали шлях на відродження народу.

М.М.

Радіє золоте Поділля

(У 125-ту річницю від дня народження видатного українського поета й письменника Богдана Лепкого).

Радіє золоте Поділля,
Радіє наша Україна —
В річницю славну і велику
Її заслуженого сина.
Його прекрасні „Журавлі"
Величню „кру" співають,
З народом ім'я Лепкого
Світами прославляють.
Живий поет! Живий борець!
Живі слова у нього,
В них дух його, ціла душа
Поділля золотого.
Село Крогулець нам славиться,
Де Лепкий народився —
Він для свого народу щиро
Усе життя трудився!
Він на Поділлі виростав,
Поділля серцем полюбив,
І за Поділлям на чужині
Дні, ночі, вееь свій вік тужив.
Радіє Київ, рідний Львів,
Радіють Бережани —
Богдан бо Лепкий знов ожив
У славі, разом з нами!
Не вмер співець! Не вмер борець!
З нагоди світлої новини —
Хай буде честь йому за все,
Що він зробив для України!

Микола Горішний
Линдгирст, Н. Дж.

Тема конференції — спільність культур

Федерація польських організацій в Україні, правління якої діє в старій кам'яниці на львівському Ринку (будинок 13, квартира 7), вирішила провести 6-9-го листопада 1997 року Першу міжнародну науково-популярну конференцію „Польська культура в житті України: історія і нинішній день". Мета конференції — впровадження в широкий обіг архівних матеріялів, що стосуються польської культури в Україні, дослідження взаємопроникнення обох культур. Йтиме мова також про шляхи порятунку історичних пам'яток, які є спільним набутком обох народів.

Голова федерації Емілія Хмельова вважає, що конференція послужить поглибленню співпраці українських і польських діячів науки і культури.

Л. Х.

МИРОТВОРЧІ СИЛИ НАТО були змушені втрутитися в конфлікт між ворогуючими угрупованнями боснійських сербів, повідомило агентство "Ассошіейтед Пресс". Він виник, коли поліція, льояльна президентові Біляні Плавшіч, зайняла поліційне управління в місті Баня Лука і захопила записи телефонічних розмов президента, зроблені її політичними опонентами. Приміщення поліційної дільниці було оточене прибічниками Радована Караджіча. Тільки втручання миротворців з НАТО дозволило наладнати конфлікт мирними засобами. Миротворчі відділи взяли під свою контролю поліційне управління в Баня Луці. НАТО розглядає Біляну Плавшіч як єдиного опонента Радована Караджіча, який тепер перебуває поза законом. У липні Біляна Плавшіч розпустила парлямент республіки Сербія, контрольований прибічниками Караджіча.

„Плетення Всесвіту" УПЮ-ок

1997 - Писаний Камінь